

Храбал поема към българския читател

Това, че се случи да превода две от най-ярките творби на Бохумил Храбал, приемам като най-скъпоценен подарък от своята щедра преводаческа съдба. Не крия, че ми бе доста трудно да се преборя с най-невероятните писания на магьосника от „Златния тигър“, но за това пък удоволствието от резултата бе огромно. Особено като видях и двете заглавия – „Обслужвал съм английския крал“ и „Уроци по танци за възрастни и напреднали“ с емблемата на издателство „Колибри“, така прекрасно оформени.

По света името на Бохумил Храбал се носи от десетилетия, преведен е на повече от 30 езика, в много страни е признат не само за най-добрия чешки, а и световен писател от втората половина на двайсети век. В България той излезе съвсем навреме, още през осемдесетте години и то изпод перото на най-добрите преводачи на чешка литература у нас – Светомир Иванчев и Анжелина Пенчева. За съжаление обаче творбите му не стигнаха до широката българска читателска аудитория. Малцина, като изключим бохемистите, знаеха за неговото съществуване, главно ценителите на чешкото кино – покрай филма на Иржи Менцел „Строго охранявани влакове“, създаден по едноименната новела на Храбал и получил „Оскар“. Още по-малко са онези, които са регистрирали, че други два прекрасни филма на Менцел по Храбал, „Подстригването“ и „Празници на кокичетата“ – за чехите едни от най-добрите и най-гледани и до днес негови филми – минаха и през нашите екрани през осемдесетте години, но останаха някак незабелязани. И тъй като изцяло се чувствам обвързан с всичко, което ми е внушавал с повествованията си Храбал, и тъй като искрено му се възхищавам, искаше ми се словесната му омая да стигне до повече хора. Затова и предприех тези три срещи, за които ще споделя с вас, и които естествено нямаше да се осъществят без

активното участие на редакторката на преводите ми Анжелина Пенчева и на издателя Раймонд Вагенщайн.

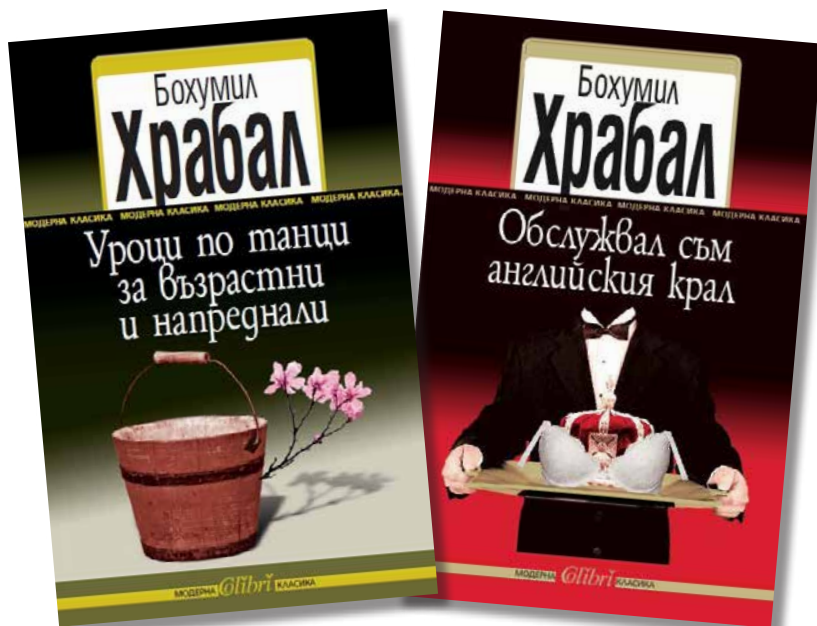
ПРЕМИЕРА НА „ОБСЛУЖВАЛ СЪМ АНГЛИЙСКИЯ КРАЛ“ В ПОМОРИЕ И ПЛОВДИВ

Прието е подобни случки да се наричат премиери. Първата такава се осъществи в родното Поморие. Роднини и приятели получиха полагащия им се екземпляр от „Обслужвал съм английския крал“, но ми хрумна, че няма да е лошо за излизането на тази книга да узнаят и други съграждани, за които знаех, че проявяват определен интерес към художествената литература. Бе в навечерието на Деня на будителите, така че ръководството на местното авторитетно читалище „Просвета“ с радост прие да събере по този повод духовния елит на градчето. Получи се прекрасно! За Храбал и за моите преводачески подвизи през годините говори библиотекарката Мария Ралева, а аз добавих подробности за автора и за излизането на книгата. За разкош им прочетох и един пикантен епизод от нея. Издателство „Колибри“ бе изпратило трийсет броя

от романа, които се продадоха и за които аз поне един час мъдрых посвещения и слагах автографи. Пловдивската премиера бе в салона на книжарница „Хермес“. Този път публиката бе по-многобройна и по-разнообразна. Освен широкият кръг от стари и нови приятели, съученици, колеги преводачи и преподаватели от вузовете, имаше и бивши мои студенти, а и хора, привлечени вероятно главно от името на Храбал. И пак похвални слова за големия чешки писател и за моя милост, този път от специалисти – поетесата, преводач и редактор София Несторова и четящата лекции по история на славянските литератури в Пловдивския университет доц. Жоржета Чолакова. Трябваше да натоваря двойно остроумието си и подписах над 50 книги.

ДВЕ ПРЕМИЕРИ НА КНИГИ ОТ ХРАБАЛ В ЧЕШКИЯ ЦЕНТЪР В СОФИЯ

Най-голямото събитие бе третата премиера. Тя се състоя в препълнения Лилав салон на Чешкия център в София. Там вече всичко бе организирано от домакините със сътрудничеството

на издателство „Колибри“, което пое представянето на Храбал. Два дни преди мероприятияето „Колибри“ издаде и другото преведено от мен заглавие – „Уроци по танци за възрастни и напреднали“. Този им жест зарадва най-вече мен, макар че съм наясно и с търговската им политика. На всичките срещи подчертавах, че за мен е чест, че книгите на Храбал излизат именно в „Колибри“. Казах го и в Лилавия салон на Чешкия център. На премиерата бяха Раймонд Вагенщайн, стълбът на издателството и преводачката Анжелина Пенчева. Бях поканил състудентките си бохемистки, стари приятели като актрисата Латинка Петрова и режисьора Николая

Георгиев, който спонтанно се включи в беседата за Храбал, като разказа как се е запознал с него, как взел от него интервю и за честите си срещи с него в любимата му кръчма „При Златния тигър“. За майстора на увлекателния разказ говориха и Вагенщайн, и Анжелина Пенчева. Е, редно бе да кажат някоя добра дума и за мен, така е прието в подобни случаи. Включих се отново с някои подробности около автора и работата ми над неговите текстове, а за финал прочетох два откъса – и от „Обслужвал съм английския крал“, и от „Уроци по танци за възрастни и напреднали“. Не крия, че ми бе приятно да съм център на внимание на три места в стра-

ната, че се продадоха толкова книги на Храбал за радост и на Рони Вагенщайн, но най-много се радвам, че помогнах повече хора да чуят и разберат, че има такъв чешки писател, невероятен разказвач, който заслужава да бъде четен и познван, че ще изгълтат много чисти български сърца с красотата и човещина. А от това по-хубаво няма, нали така, пане Храбал? И ако ни гледате там някъде от небето, както обича да казва вашият стар приятел Иржи Менцел, не може да не сте щастлив, че и в малка България има хора, които ви четат, ценят и обичат, нали? Дано е така!

Васил Самоковлиев

„Градината на литературната история“ Премиера в Чешкия център в София

На 22.11. в 18.00 ч. в Лилавия салон на Чешкия център се състоя премиерата на книгата на Добромир Григоров „Градината на литературната история“, издателство „Сиела“, 2012 г. Книгата бе представена от доц. Миряна Янакиева.

Добромир Григоров е преподавател в Катедрата по славянски литератури на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Автор е на монографията „Милан Кундера и познанието на романа“ (Колибри, 2001). Превежда съвременна чешка литература (Даниела Ходрова, Михал Айваз, Вацлав Хавел, Хана Андроникова и др.). Член е на международния редакционен съвет на списание „Slavia“ (Прага), съосновател и редактор на електронното списание за хуманитаристика Littera et Lingua.

ОТЗИВИ ЗА КНИГАТА:

„Книгата на Добромир Григоров много осведомено и много уравновесено чертае образ на структурализма, от

каквото отдавна се нуждаехме.“ (Никола Георгиев)

„Добромир Григоров разказва увлекателно интелектуалната история на Пражката школа между двете световни войни. Метафората на градината и цялата реторика на книгата провокират научноизследователски разкази, които свързват няколко научни дисциплини – лингвистиката, литературната история и социологията, в диалогично партньорство помежду им.“ (Яни Милчаков)

Приносът към историята на формализма и структурализма в „Градината на литературната история“ е принос към историята на научните идеи в литературната теория през XX век. Теорията е обвързана с академичния

„бит“ – кариери, създаване на школи, преподаване, подготвяне на издания. Книгата работи с историческия факт, с документите, за да очертае „съдбата на идеите.“ (Ренета Божанкова)

Тази книга разказва за един повратен момент от литературната история, когато се оформя съвременната представа за литературата.

Повратният момент настъпва, когато в езика на литературата вече не се търсят идеите на нейното време, а езикът се осъзнава като неин материал. Оттогава литературната история се отдалечава все повече от общата история на идеите, интересува се все по-малко от психологическия портрет на автора и открива значението на читателя с неговите литературни вкусове и опит. Така историята на четенето става важна глава от литературната история и позволява да разпознаваме променливите стойности в литературата.

Добромир Григоров